

Sygn. akt I CNP 15/10

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi Wojciecha J. o stwierdzenie niezgodności

z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego

z dnia 12 października 2007 r., wydanego w sprawie

z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej „B.”

przeciwko Wojciechowi J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 lipca 2010 r.,

odrzuca skargę i zasądza od skarżącego Wojciecha J. na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej „B.” kwotę 300 (trzysta) zł tytułem kosztów postępowania wywołanego skargą.

Uzasadnienie

Pozwany wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 12 października 2007 r. Wyrokiem tym zasądzone od pozwanego na rzecz powodowej Wspólnoty Mieszkaniowej „B.” kwotę 2.660,20 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu z tytułu świadczeń, jakie pozwany obowiązany był uiścić na rzecz Wspólnoty w związku z przysługującą mu własnością dwóch wyodrębnionych lokali usytuowanych w budynku przy ul D. 3.

Pozwany jest właścicielem lokali użytkowych nr 8 oraz nr 9 w budynku położonym przy ul. D. 3. Z własnością tych lokali związane jest prawo wieczystego użytkowania części działki nr 1320/8 oraz udział w prawie własności części i urządzeń wspólnych powyższego budynku. Wraz z innymi właścicielami lokali wyodrębnionych w tym obiekcie pozwany tworzy powodową Wspólnotę Mieszkaniową „B.”, z czym łączy się zobowiązanie do ponoszenia wydatków i ciężarów związanych z utrzymaniem nieruchomości wspólnej, utrzymaniem należących do powoda lokali użytkowych oraz kosztów zarządu nieruchomością wspólną. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego sumę 2.660,20 zł z tytułu zaliczek na koszty zarządu oraz kosztów utrzymania należących do pozwanego lokali za okres od stycznia do maja 2005 r. W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wyjaśnił, że pominął dowód z przesłuchania pozwanego, ponieważ nie stawiał się on na rozprawę w dniu 12 października 2007 r. i nie usprawiedliwił należycie swojej nieobecności. Przedłożył bowiem jedynie zaświadczenie o jednodniowym pobycie w szpitalu w dniu 28 września 2007 r. Sąd Rejonowy podjął czynności sprawdzające i ustalił w rozmowie z lekarzem, który wystawił to zaświadczenie, że po opuszczeniu szpitala pozwany nie był obłożnie chory i nie było przeciwwskazań aby stawiał się w sądzie.

Pozwany nie zaskarżył wyroku Sadu Rejonowego apelacją i wyrok ten uprawomocnił się.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Rejonowego pozwany wskazał jako jej podstawy:

1) naruszenie przepisów postępowania:

- art. 214 k.p.c., przez nie odroczenie terminu rozprawy wyznaczonej na dzień 12 października 2007 r., z uwagi na stan jego zdrowia oraz leczenie szpitalne, przez co został pozbawiony prawa do obrony swoich interesów,
- art. 299 k.p.c. przez pominięcie dowodu z przesłuchania stron,
- art. 67 oraz 70 i 379 pkt 2 k.p.c. przez ich nieuwzględnienie i prowadzenie postępowania pomimo braku zdolności procesowej Wspólnoty Mieszkaniowej „B.”;

2) naruszenie prawa materialnego:

- art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez pozbawienie pozwanego prawa do sprawiedliwego rozpoznania jego sprawy przez sąd,
- art. 14 i art. 15 w związku z art. 22 oraz art. 29 ust. 1a ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali oraz w związku z art. 498 k.c. przez ich niezastosowanie.

Jako przepisy, z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne wskazał art. 45 ust. Konstytucji RP, art. 67, art. 70, art. 299 i art. 214 k.p.c., art. 498 k.c. oraz art. 14, art. 15, art. 22 i art. 29 ustawy o własności lokali.

Skarżący wyjaśnił, że na skutek wydania zaskarżonego orzeczenia doznał szkody, która wyraża się kwotą zasądzonego roszczenia – 2.660,20 zł oraz kosztów postępowania – 1.752,90 zł. Należności te zostały wyegzekwowane przez komornika sądowego. Ponadto szkoda obejmuje kwotę nierozliczonych i niezwróconych zaliczek, które pozwany od początku istnienia Wspólnoty wpłacał na jej rzecz, a które według jego wyliczeń powinny zostać mu zwrócone, jako niewykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Skarżący stwierdził, że wzruszenie tego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, ponieważ nie przysługiwała od niego skarga kasacyjna. Jednocześnie wyjaśnił, że nieskorzystanie przez niego z możliwości zaskarżenia orzeczenia w drodze przysługujących środków prawnych wynikało z faktu wydania orzeczenia na posiedzeniu sądu, w którym pozwany nie uczestniczył z powodu przewlekłej choroby i leczenia i o którego odroczenie wnosił,

co spowodowało, że nie wiedział o wydaniu kwestionowanego wyroku. Te okoliczności uzasadniają, w ocenie pozwanego, wniesienie skargi na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c., ponieważ choroba powoda, o której wiedział Sąd Rejonowy, stanowi o wyjątkowości niniejszego wypadku.

W konkluzji skarżący wniósł o uwzględnienie jego skargi i orzeczenie, że wyrok Sądu Rejonowego z dnia 12 października 2007 r. jest w całości niezgodny z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, powinna zawierać szereg elementów konstrukcyjnych. Należą do nich:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości lub w części,
- 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie,
- 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne,
- 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy,
- 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono stosując art. 424¹ § 2 – że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi,
- 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Skarga wniesiona przez pozwanego nie czyni zadość tym wszystkim wymaganiom. Nie zostały bowiem zrealizowane obowiązki przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., to znaczy obowiązek wykazania, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków nie było i nie jest możliwe, oraz że w rozpatrywanej sprawie zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 sierpnia 2005 r. (I CNP 5/05, OSNC 2006/1/17, por. także orzeczenia tego Sądu z dnia 16 grudnia

2005 r., I CNP 37/05, nie publ., oraz z dnia 2 kwietnia 2009, IV CNP 96/08, nie publ.) art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. nakłada na podmiot wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem obowiązek wykazania w drodze odrębnego, wyczerpującego i niebudzącego wątpliwości wyводу prawniczego, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Podmiot wnoszący skargę winien bowiem wykorzystać wszystkie istniejące narzędzia procesowe i dopiero ich bezskuteczność lub brak może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać odpowiedzialność państwa. Strona, wnosząc skargę, musi wykazać, iż z wszystkich innych narzędzi skorzystała lub że są one dla niej - w konkretnej sytuacji - niedostępne. Tymczasem w części wstępnej skargi znajduje się jedynie stwierdzenie, że pozwanemu nie przysługiwała skarga kasacyjna. Skarżący nie wyjaśnił natomiast dlaczego nie mógł skorzystać z wniosku o przywrócenie terminu do zaskarżenia wyroku Sądu Rejonowego, ani też z jakich przyczyn wyłączone było złożenie skargi o wznowienie postępowania.

Niniejsza skarga wniesiona została od orzeczenia sądu pierwszej instancji, nie zaskarżonego zwykłym środkiem zaskarżenia (apelacją). W takim wypadku dopuszczalność skargi wymaga łącznego spełnienia dwóch przesłanek – istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania kwalifikowanej postaci niezgodności kwestionowanego orzeczenia z prawem, która wynikać musi z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006/6/113, podobne stanowisko wyrażone zostało w szeregu późniejszych, nie publikowanych orzeczeń). Wystąpienie takiego wyjątkowego wypadku strona powinna wykazać w skardze, w ramach realizacji obowiązku przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. Nie spełnia go odwołanie się do faktu znanej sądowi pierwszej instancji choroby powoda, ani gołosłowne zakwestionowanie w skardze prawidłowości poglądu tego Sądu, że pozwany nie usprawiedliwił należycie swojej nieobecności na rozprawie w dniu 12 października 2007 r. Sąd Rejonowy podjął kroki sprawdzające stan zdrowia pozwanego, przedstawił ich wyniki na rozprawie, a pozwany nie wykazał, aby rzeczywisty stan jego zdrowia był wtedy inny. Jednak nawet gdyby ten fakt wykazał, nie byłoby to wystarczające wyjaśnienie, dlaczego nie wykorzystał możliwości złożenia apelacji.

Pozwany bowiem nie działał sam w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, lecz był reprezentowany przez adwokata, na brak możliwości działania którego się nie powołuje. Ponadto tak sformułowane uzasadnienie przyczyn wystąpienia wyjątkowego wypadku nie wypełnia obowiązku wykazania w tym elemencie konstrukcyjnym skargi, że spełnione zostały ustawowe kryteria kwalifikowanej niezgodności orzeczenia z prawem, to znaczy, że niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Ujęcie rozważań dotyczących naruszenia przepisów konstytucyjnych w ramach uzasadnienia podstaw skargi nie stanowi realizacji obowiązku należytego wypełnienia treścią elementu skargi przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

W konsekwencji skarga pozwanego nie spełnia ustawowych wymagań konstrukcyjnych, co uzasadnia jej odrzucenie na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania ze skargi uzasadnia art. 424¹² w zw. z art. 398²¹, art. 391 § 1, art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c. a wysokość tych kosztów wynika z treści § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).